

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/405/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112213326
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6112213326.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa CETELEM SLOVENSKO a. s., so sídlom Bratislava, Panenská 7, IČO: 35 787 783, v konaní právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Marek Czompoly s. r. o., so sídlom Bratislava, Ventúrska 16, IČO: 47 234 547, proti odporcovi P. B., nar. X. X. XXXX, bytom B. B., O. XXXX/X, o zaplatenie 277,44 EUR s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7C/165/2012 - 53 zo dňa 26. 09. 2012, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd napadnutým rozsudkom návrh navrhovateľa zamietol a vo vzťahu k trovám konania vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na ich náhradu.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa návrhom doručeným súdu dňa 28. 5. 2012 domáhal voči odporcovi zaplatenia sumy 277,44 EUR s príslušenstvom na základe zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 19. 05. 2006 (ďalej aj „Zmluva o úvere“), záväzky z ktorej zmluvy odporca riadne a včas neplnil. Okresný súd mal za preukázané, že navrhovateľ odporcovi poskytol spotrebiteľský úver vo výške 580,53 EUR (17.489,00 Sk) na zakúpenie spotrebného tovaru u predajcu uvedeného v Zmluve o úvere. Takto poskytnutý úver sa odporca zaviazal splácať v 36 mesačných splátkach vo výške po 27,58 EUR (831,00 Sk). Celkovo tak mal odporca zaplatiť sumu 993,03 EUR (29.916,00 Sk). Odporca svoj záväzok splácať poskytnutý úver riadne a včas neplnil a navrhovateľovi uhradil len sumu 786,52 EUR, preto z dôvodu, že odporca bol v omeškaní s dvoma po sebe nasledujúcimi splátkami, navrhovateľ od zmluvy o úvere odstúpil. Ku dňu odstúpenia od zmluvy predstavoval dlh odporcu sumu 397,44 EUR (ktorá pozostáva z dlžných mesačných splátok vo výške 165,48 EUR, z úverovej istiny, ktorá sa stala splatnou dňom odstúpenia vo výške 204,31 EUR, z poplatku za omeškanie a zo zmluvných pokút vo výške 27,65 EUR). Odporca po odstúpení od zmluvy zaplatil ešte sumu vo výške 120,00 EUR, preto navrhovateľ voči odporcovi eviduje pohľadávku vo výške 277,94 EUR. Okresný súd mal ďalej za preukázané, že Zmluva o úvere je zmluvou v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“) a nakoľko na strane poskytovateľa úveru (navrhovateľa) vystupuje podnikateľ a na strane príjemcu služieb (odporcu) fyzická osoba, je potrebné aplikovať na tento právny vzťah aj ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Navrhovateľ od Zmluvy o úvere odstúpil listom, ktorý odporca prevzal dňa 12. 02. 2010. V zmysle všeobecných podmienok navrhovateľa však odstúpenie od zmluvy nadobudlo účinnosť až dňa 31. 3. 2010. Týmto dňom zanikla zmluva od počiatku a účastníci si boli povinní vydať to, čo si navzájom plnili (§ 48 ods. 1, 2 OZ) ako bezdôvodné obohatenie. Odporca v konaní vzniesol námietku premlčania nároku navrhovateľa. V tejto súvislosti mal okresný súd mal za preukázané, že subjektívna premlčacia lehota začala plynúť dňa 1. 4. 2010 a uplynula 31. 3. 2012. Keďže čo navrhovateľ svoj návrh podal až dňa 28. 5. 2012, okresný súd návrh navrhovateľa zamietol. O

trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu z dôvodu, že navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporca si náhradu trov konania neuplatnil.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ. Uviedol, že podľa bodu I.-2 Všeobecných úverových podmienok (ďalej aj „VÚP“) nachádzajúcich sa na zadnej strane Zmluvy o úvere uzavrel navrhovateľ s odporcom úverovú zmluvu podľa § 497 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“) a Zákona o spotrebiteľských úveroch. Preto je navrhovateľ názoru, že v otázke odstúpenia od úverovej zmluvy a jeho účinkov je potrebné keďže ide o „absolútny obchod“ vychádzať z právnej úpravy odstúpenia podľa ust. § 344 ObZ, osobitnej úpravy odstúpenia pri úverových zmluvách podľa ust. § 506 ObZ ako aj z dohody zmluvných strán podľa bodu IV.-4-2. VÚP, bodu III.-6-1. VÚP a V.-5. VÚP. Podľa ust. § 344 ObZ platí, že od zmluvy možno odstúpiť iba v prípadoch, ktoré stanovuje zmluva alebo tento alebo iný zákon. Podľa ust. § 506 ObZ ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac ako dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Odstúpením od úverovej zmluvy zo strany navrhovateľa z dôvodu neplnenia zmluvných splátok úveru odporcom, nedošlo k zrušeniu úverovej zmluvy od počiatku ani k zániku všetkých práv a povinností z tejto zmluvy, keďže navrhovateľ bol aj po odstúpení od zmluvy oprávnený požadovať od odporcu splatenie dlžnej sumy a príslušenstva. Porovnal pritom znenie ust. § 48 ods. 2 OZ o odstúpení od zmluvy, kde sa uvádza, že odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, s ust. § 351 ods. 1 ObZ, ktoré nemá za následok zánik zmluvy od počiatku. Neobstojí tu ani prípadná úvaha o prednosti právneho režimu odstúpenia podľa Občianskeho zákonníka pred režimom odstúpenia podľa Obchodného zákonníka z dôvodu, že je to pre spotrebiteľa výhodnejšie, keďže tak úprava odstúpenia podľa Občianskeho zákonníka ako aj podľa Obchodného zákonníka umožňuje zmluvným stranám dohodnúť účinky odstúpenia od zmluvy odchyľne od zákonnej úpravy. Bol teda nesprávny záver okresného súdu o tom, že úverová zmluva sa na základe odstúpenia zrušila od počiatku. Dokonca aj v prípade posúdenia odstúpenia podľa Občianskeho zákonníka, nemohlo dôjsť k zániku všetkých práv a povinností zo zmluvy, keďže podľa ust. § 48 ods. 2 OZ odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, pričom inak účastníkmi dohodnuté bolo a navyše účinky odstúpenia odchyľne upravuje aj iný právny predpis, ktorý má pred režimom Občianskeho zákonníka prednosť, a to § 506 ObZ. Na základe uvedeného odvolateľ navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odporca vo svojom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu podľa ustanovenia § 221 ods. 2 O. s. p. na ďalšie konanie.

Podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. súd rozhodnutie zruší, len ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil, tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Z ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d/ ObZ vyplýva, že treťou časťou Obchodného zákonníka označenou Obchodné záväzkové vzťahy sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476 ObZ), zmluvy o úvere (§ 497 ObZ), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591 ObZ), zasielateľskej zmluvy (§ 601 ObZ), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638 ObZ), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673 ObZ), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682 ObZ), zmluvy

o inkase (§ 692 ObZ), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700 ObZ), zmluvy o bežnom účte (§ 708 ObZ) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716 ObZ).

Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) je spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 OZ).

Od zmluvy možno odstúpiť iba v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo tento alebo iný zákon (§ 344 ObZ).

Ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi (§ 506 ObZ).

Podľa § 397 ObZ ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

Navrhovateľ sa svojim návrhom vo veci samej domáhal voči odporcovi zaplataenia 277,44 EUR z titulu Zmluvy o úvere, záväzky z ktorej odporca riadne neplnil. Okresný súd návrh navrhovateľa zamietol po tom, čo akceptoval námietku premlčania nároku navrhovateľa vznesenú odporcom. Vychádzal pritom zo záveru, že odstúpením od Zmluvy o úvere sa táto podľa § 48 ods. 2 OZ od začiatku zrušila a účastníci zmluvného vzťahu si mali následne podľa § 457 OZ vrátiť všetko, čo na jej základe dostali. Navrhovateľ si však svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia na súde uplatnil až po uplynutí dvojročnej subjektívnej lehoty (§ 107 ods. 1 OZ), preto bolo potrebné jeho návrh zamietnuť.

Odvolačný súd sa však s uvedeným právnym záverom nestotožnil z nasledovných dôvodov :

Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d/ ObZ absolútnym obchodným záväzkovým vzťahom, to znamená, že sa vždy spravuje Obchodným zákonníkom bez ohľadu na to, kto je subjektom úverového vzťahu (podnikateľ alebo iná osoba). Tak je tomu aj pokiaľ sa jedná o odstúpenie od úverovej zmluvy, keď Obchodný zákonník v § 344 až 351 obsahuje všeobecnú, ucelenú a komplexnú úpravu odstúpenia od zmluvy v prípade porušenia zmluvných povinností, prípadne hrozby takéhoto porušenia v obchodných vzťahoch. Okrem toho Obchodný zákonník obsahuje aj osobitnú úpravu odstúpenia pri jednotlivých zmluvných typoch. Úprava odstúpenia od zmluvy obsiahnutá v Občianskom zákonníku (§ 48, 49) sa teda na obchodné vzťahy nepoužije, a to ani subsidiárne. Preto je vo všeobecnosti potrebné pri skúmaní, či bolo možné od úverovej zmluvy odstúpiť, a aké malo toto odstúpenie následky, vychádzať z ustanovenia § 344 a nasl. ObZ a tiež z osobitnej úpravy odstúpenia od úverovej zmluvy podľa § 506 ObZ, a to bez ohľadu na to, či účastníkom zmluvného vzťahu je alebo nie je spotrebiteľ. Z § 54 ods. 1 OZ totiž vyplýva len toľko, že zmluvne dohodnuté podmienky v spotrebiteľskej zmluve sa nemôžu odchyliť od tohto zákona (rozumej od Občianskeho zákonníka) v neprospech spotrebiteľa. Pokiaľ však samotný Občiansky zákonník v § 48 ods. 1 zmluvným stranám umožňuje od zmluvy odstúpiť, ak sa na tom zmluvné strany dohodli a navyše odstúpenie od zmluvy umožňuje aj vtedy, ak je právo odstúpiť od zmluvy ustanovené v Občianskom zákonníku alebo inom zákone, zmluvným dojednaním práva veriteľa odstúpiť od úverovej zmluvy za stanovených podmienok a ani aplikáciou § 506 ObZ o odstúpení od úverovej zmluvy nemohlo dôjsť k odchyleniu zmluvných podmienok v neprospech spotrebiteľa, pretože odstúpenie od zmluvy z uvedených dôvodov Občiansky zákonník v § 48 ods. 1 priamo predpokladá. Navyše právna úprava odstúpenia od zmluvy v obchodnom práve nielen že nezabezpečuje spotrebiteľovi ako účastníkovi obchodnoprávneho vzťahu nižší stupeň ochrany ako je právna úprava obsiahnutá v občianskom zákonníku, keď rovnako § 344 ObZ ako aj § 48 ods. 1 OZ umožňuje účastníkom od zmluvy odstúpiť iba v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo ktoré ustanovuje zákon (porovnaj § 344 ObZ a § 48 ods. 1 OZ), ale ani následky odstúpenia od zmluvy nemožno hodnotiť podľa

úpravy Občianskeho zákonníka pre spotrebiteľa v postavení dlžníka pozitívnejšie ako podľa zákonnej úpravy podľa Obchodného zákonníka, keď podľa § 48 ods. 2 OZ sa odstúpením od zmluvy táto zrušuje od začiatku (ex tunc), avšak len v prípade, ak nie je právnym predpisom alebo účastníkmi dohodnuté inak. Právnym predpisom, ktorý následky odstúpenia od zmluvy upravuje inak, je však práve Obchodný zákonník, ktorý v § 345 stanovuje, že zmluva sa odstúpením zrušuje (ex nunc). Preto pokiaľ samotný Občiansky zákonník viaže na odstúpenie od zmluvy následok v podobe jej zrušenia od začiatku (ex tunc) len v prípade, ak právny predpis alebo dohoda zmluvných strán neustanovuje inak, nemožno mať za to, že by úprava odstúpenia od zmluvy v Obchodnom zákonníku, ktorá sa na odstúpenie od úverovej zmluvy vzťahuje vo všeobecnosti, bola pre spotrebiteľa menej priaznivá. Naopak, ak Občiansky zákonník na použitie osobitnej úpravy následkov odstúpenia od zmluvy priamo odkazuje, a pri jej aplikácii túto uprednostňuje pred úpravou Občianskeho zákonníka, nemožno hovoriť o odchýlení od právnej úpravy Občianskeho zákonníka v neprospech ale ani v prospech niektorého z účastníkov. Preto možno zhrnúť, že pokiaľ účastník zmluvy o úvere (ktorá je zároveň spotrebiteľskou zmluvou) od tejto odstúpi, samotné odstúpenie od zmluvy a jeho následky sa budú spravovať všeobecnými ustanoveniami Obchodného zákonníka o odstúpení od zmlúv a tiež osobitnými ustanoveniami Obchodného zákonníka o odstúpení od úverovej zmluvy, a nie všeobecnou úpravou odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka stanovenými v § 48 a 49 OZ. Na druhej strane však nemožno opomenúť, že pokiaľ účastník úverovej zmluvy (ktorá je zároveň zmluvou spotrebiteľskou) od tejto odstúpil odvolávajúc sa na zmluvné dojednania nevyjednané individuálne a (aspoň) následky odstúpenia od zmluvy viazal na zmluvne dohodnuté ustanovenia, je povinnosťou konajúceho súdu skúmať, či odstúpenie od zmluvy za zmluvne dohodnutých podmienok, alebo jeho zmluvne dohodnuté následky, spôsobujú alebo nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53, § 54 OZ). Aj v prípade, keď sa odstúpenie od zmluvy spravuje úpravou podľa Obchodného zákonníka, je teda potrebné zabezpečiť, aby spotrebiteľ v postavení dlžníka nebol podrobený zmluvným dojednaniám, ktoré by veriteľovi umožňovali odstúpiť od zmluvy napr. bez uvedenia dôvodu, alebo pre len nepodstatné porušenie zmluvných povinností, prípadne ustanoveniami, ktoré by s odstúpením od zmluvy prinášalo pre spotrebiteľa značne neprimerané následky, a podobne.

Okresný súd však vyššie naznačeným spôsobom nepostupoval a vec nesprávne právne posúdil, keď mylne na odstúpenie od zmluvy realizované navrhovateľom písomným podaním zo dňa 9. 2. 2010 aplikoval ust. § 48 OZ. Z dôvodu posúdenia odstúpenia od úverovej zmluvy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmlúv, dospel celkom logicky potom okresný súd aj k nesprávnemu záveru o tom, že uvedená Zmluva o úvere sa odstúpením zrušila od začiatku (čomu odporuje tak dohoda zmluvných strán, ako ja príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka), následkom ktorého odstúpenia došlo k bezdôvodnému obohateniu. Preto neostávalo odvolaciemu súdu nič iné, len napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou okresného súdu je opätovne posúdiť odstúpenie od Zmluvy o úvere a jeho následky z hľadiska toho, či spôsobuje alebo nespôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporcu (v postavení spotrebiteľa). Ak dospeje k záveru, že odstúpenie od zmluvy v prejednávacom prípade hrubú nerovnováhu zmluvných strán nezakladá, bude postupovať v zmysle zmluvných dojednaní a príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Následne okresný súd opäť vyhodnotí vykonané dokazovanie a vo veci rozhodne v súlade so zákonom.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.